

Pas godt på Nysted

Vedligeholdelse af skorstenspiber i murværk

Af Søren Vadstrup
marts 2011

Murede skorstenspiber, der sidder på toppen af tagryggen, er voldsomt udsatte for forvitring som følge af regn og fugt, frost og tø. Er skorstenene i brug til husets opvarmning, er de ydermere udsatte for yderligere kraftige temperatursvingninger samt røg og sod, med de kemikalier, der følger af dette.

Det er derfor ikke noget under, at mursten og puds på murede skorstenspiber løbende skaller af og at mørtelfugerne nærmest bliver til sand.

Afskallede flager er primært et æstetisk problem, idet de fleste skorstenspiber er én sten (23 cm) tykke i murværket. Men forvitring af mørtelfugerne bevirker at murstenene bliver løse og i yderste fald falder ud.

Afhængig af skorstens brug og placering – herunder om huset og skorstenspiben vender ud til en kyst med masser af salte i luften – bør man eftergå og om nødvendigt nyfuge pibens mørtelfuger cirka hvert 10. år. Hvis fugerne er brune af sod og helt løse, skal dette dog gøres med det samme, når dette opdages.

Man kan her overveje også at udskifte de mest forvitrede mursten eller pudsningen/berepningen af skorstenspiben. I værste fald kan man ommure hele skorstenspiben. For en skorsten i brug sker dette med cirka 50 års interval.

Materialer

Nye mursten skal være magen til de gamle i farve og udseende og i øvrigt være massive, hårdtbrændte og frostfaste. Er skorstenspiben pudset eller berappet, kan man overveje at vende 'bagsiden' af murstenene udad, så pudsen hænger bedre fast. Puds sidder også bedre fast på røde mursten end gule.

Opmuringsmørtelen og fugemørtelen skal som noget af det eneste på ældre huse være en KC-mørtel (f.eks. 50/50/575) eller en stærk **hydraulisk kalkmørtel** (20/80/475). Pudsningen skal være hydraulisk kalkmørtel (20/80/400). Her er KC-mørtelen ('bastardmørtel') ikke hensigtsmæssig.

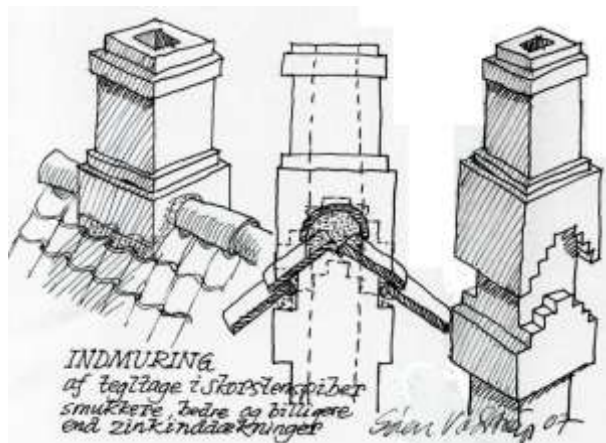
Skorstenspibens udformning

Skorstenspiber på huse opført før ca. 1950 har tre led: En bredere sokkel, et smallere skaft og en udkræget gesims. Typiske 1970-er-skorstene uden sokkel, skaft og gesims ser forkerte ud på ældre huse og bør snarest mures om, så de får den rigtige udformning.

Murede inddækninger

Ved tegltage er det gammel tradition at udføre inddækninger af murede skorstene som murede inddækninger. Det vil sige, at man stikker selve tagstenene ind i en "rille" i murværket og fylder ud med hydraulisk kalkmørtel. Denne løsning er for det første langt den billigste, den er langt den kønneste og den kan udføres af den samme håndværker, som lægger taget, nemlig mureren.

I dag er man vant til at udføre inddækninger (d.v.s. "tætninger") ved skorstene eller andre lodrette murflader med zinkplader, som føres et stykke op på det lodrette murværk. Disse er både dyrere, mere dominerende og vedligeholdelseskrævende end de smukke murede inddækninger.

Lukning af skorstenspiber

Det kan ikke anbefales at lukke skorstenspiber, der ikke er i funktion som skorstene. Man kan sætte et jernet over skorstenshullet for at forhindre fugle i at bygge rede i skorstenen.

Den smule regn, der rammer selve skorstenshullet kommer aldrig ned til bunden. Tvært imod kan skorstenen virke som en naturlig ventilation af huset, især fra rum, hvor der produceres meget fugt, eller som står uopvarmede og kolde.

